

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
Кафедра лексикології та стилістики англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

“ 01 ” 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКСИКОЛОГІЯ ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська

Освітньо-професійна програма “Германські мови та літератури (переклад
включно), перша - англійська”

Робоча програма навчальної дисципліни “Лексикологія основної іноземної мови”. – Одеса: ОНУ, 2023. 16с.

Розробник:

Ігіна О.В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Савранчук І.П., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри лексикології та стилістики англійської мови;

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (Ірина КОЛЕГАСВА)

Погоджено із гарантом ОПІ “Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська” _____ (Наталя БІГУНОВА)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету РГФ

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Голова НМК _____ (Олена ГРИГОРОВИЧ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ірина КОЛЕГАСВА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри лексикології та стилістики англійської мови

Протокол № ____ від. “ ____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Ірина КОЛЕГАСВА)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
<p>Загальна кількість: кредитів – 3 / 3</p> <p>годин – 90 / 90</p> <p>змістових модулів – 2 / 2</p>	<p>Галузь знань 03 Гуманітарні науки</p> <p>Спеціальність: 035 Філологія</p> <p>Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)</p>	обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		3-й	3-й
		<i>Семестр</i>	
		6-й	6-й
		<i>Лекції</i>	
		20 год	10 год
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год	4 год
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год	76 год
		Форма підсумкового контролю:	
		іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити здобувачів освіти з лексикологією англійської мови, ввести в коло їх знань такі базові термінопоняття як словотвір, метафора, метонімія, мотивація, звуження значення, розширення значення, полісемія, омонімія, синонімія, антонімія, запозичення, фразеологія.

Завдання зводяться до формування мовленнєвих навичок і умінь та засвоєння лінгвістичних і соціокультурних знань, що досягається шляхом вивчення напрямів лексикології як наукової дисципліни, інвентарю прийомів словотвору, ідентифікації особливостей семантичного строю англійської мови.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) та методики навчання іноземних мов у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної й педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

б) загальних (ЗК):

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК06. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми: приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Здатність до представлення складної комплексної інформації та навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення завдань у практичних ситуаціях.

ЗК13. Здатність здійснювати навчально-дослідницьку та/або науково-дослідницьку діяльність на належному рівні.

в) спеціальних (СК):

СК01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

СК02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

СК03. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії німецької мови.

СК04. Здатність аналізувати соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.

СК06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати німецьку та англійську мови в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК07. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та усного і письмового фахового перекладу з німецької мови українською, з української мови німецькою.

Програмні результати навчання:

ПР 07. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці (вітчизняні і зарубіжні).

ПР 09. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПР 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Word-building

Тема 1 General notes on Lexicology. General characteristics of the vocabulary of the English Language

Тема 2 Word inner form. Word motivation. Loss of motivation. Acquisition of motivation. Folk Etymology.

Тема 3 Word-building system of the English language.

Тема 4 Productive word-building patterns.

Тема 5 Compounding. Classification of compounds.

Тема 6 Derivation. Morphological structure of a word. Derivational suffixes and prefixes.

Тема 7 Shortening. Types of shortening.

Тема 8 Conversion. Substantivation. Partial Conversion. Reconversion.

Тема 9 Non-productive word-building patterns: change of stress, sound gradation, sound imitation, blending, back-formation.

Змістовий модуль 2. Lexical meaning

Тема 1 Lexical meaning of a word. Approaches to the study of lexical meaning. Classifications of lexical meaning

Тема 2 Changes of lexical meaning: extension, specialization, elevation, degradation

Тема 3 Transfer of lexical meaning: metaphor, metonymy

Тема 4 Ambiguity of lexical meaning: polysemy, homonymy.

Тема 5 Nearness and polarity of lexical meaning: synonymy and antonymy.

Тема 6 Phraseology in the modern English. Classification of phraseological units.

Тема 7 Borrowing. Principles of classification of borrowings.

Тема 8 Lexicological analysis of a newspaper text.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	Лаб	Ср		л	п	ла б	Ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Word-building										
Тема 1. General notes on Lexicology. General characteristics of the vocabulary of the English Language	4	2	2		2	5	2			4
Тема 2. Word inner form. Word motivation. Loss of motivation. Acquisition of motivation. Folk Etymology.	4				2	5				4
Тема 3 Word Building system of the English language.	4	2	2		2	4				4
Тема 4 Productive Word Building Patterns.	4				2	7	2	2		4
Тема 5. Compounding.	4	2	2		2	5				4

Classification of compounds.									
Тема 6 Derivation. Morphological structure of a word. Derivational suffixes and prefixes.	4				2	4			4
Тема 7 Shortening. Types of shortening.	5	2	2		2	5	2		4
Тема 8 Conversion. Substantivation. Partial Conversion. Reconversion.	7	2			4	5			4
Тема 9 Non-productive word-building patterns: change of stress, sound gradation, sound imitation, blending, back-formation.	6	2			4	4			4
Разом за ЗМ 1	42	12	8		22	44	6	2	36
Змістовий модуль 2. Lexical meaning									
Тема 1. Lexical meaning of a word. Approaches of the study of lexical meaning. Classifications of lexical meaning	6	2	2		4	6	2		4
Тема 2. Changes of lexical meaning:	6				4	4			4

extension, specialization, elevation, degradation									
Тема 3. Transfer of lexical meaning: metaphor, metonymy	6	2	2		4	6		2	4
Тема 4. Ambiguity of lexical meaning: polysemy, homonymy.	6				4	6	2		4
Тема 5. Nearness and polarity of lexical meaning: synonymy and antonymy.	6	2	2		4	6			6
Тема 6. Phraseology in the modern English. Classification of phraseological units.	6				4	6			6
Тема 7. Borrowing. Principles of classification of borrowings.	6				4	6			6
Тема 8. Lexicological analysis of a newspaper text	6				4	6			6
Разом за ЗМ 2	48	8	8		32	46	4	2	40
Усього годин	90	20	16		54	90	10	4	76

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	ЗМ 1. Тема 1,2,3. Lexicology. Word motivation. Word Building Patterns.	2	2
2	ЗМ 1. Тема 4,5. Productive Word Building Patterns. Compounding.	2	
3	ЗМ 1. Тема 6,7. Derivation. Shortening.	2	
4	ЗМ 1. Тема 8,9. Conversion. Non-productive Word Building Patterns	2	
5	ЗМ 2. Тема 1,2. Lexical Meaning. Change of Lexical Meaning	2	2
6	ЗМ 2. Тема 3,4. Transfer of Lexical Meaning. Ambiguity of Lexical Meaning	2	
7	ЗМ 2. Тема 5,6. Synonymy and Antonymy. Classification of phraseological units.	2	
8	ЗМ 2. Тема 7. Borrowing. Practice of lexicological analysis of a newspaper text.	2	
Усього		16	4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин	
		денна	заочна
1	ЗМ. 1. Тема 1. General characteristics of the vocabulary of the English language (Конспект).	2	4
2	ЗМ 1. Тема 2. Find the types of motivation in the lexicological analysis of a newspaper text (Складання списку прикладів).	2	4
3	ЗМ 1. Тема 3. Word Building system of the English language (Конспект).	2	4
4	ЗМ 1. Тема 4. Speak about the productive word-building patterns in the Modern English (Доповідь).	2	4
5	ЗМ 1. Тема 5. Make a report about the following types of compounds: motivated, non-motivated, demotivated and disguised compounds (Доповідь).	2	4

6	ЗМ 1. Тема 6. Make a report about derivational suffixes and prefixes (Доповідь).	2	4
7	ЗМ 1. Тема 7. Make a list of examples of shortenings from a newspaper text (Складання списку прикладів).	2	4
8	ЗМ 1. Тема 8. Make a list of examples of converted nouns, verbs, adjectives and adverbs from a newspaper text (Складання списку прикладів).	4	4
9	ЗМ 1. Тема 9. Speak about non-productive word-building patterns: change of stress, sound gradation, sound imitation, blending, back-formation (Доповідь).	4	4
10	ЗМ 2. Тема 1,2. Find the examples of the words with the change of nominative meaning from a newspaper text (Доповідь).	4	4
11	ЗМ 2. Тема 1,2. Find the examples of the words with the change of connotative meaning from a newspaper text (Доповідь).	4	4
12	ЗМ 2. Тема 3. Make a list of examples with metaphoric and metonymical transferences from a newspaper text (Складання списку прикладів).	4	4
13	ЗМ 2. Тема 4. Speak about Polysemy and Homonymy (Доповідь).	4	4
14	ЗМ 2. Тема 5. Speak about Synonymy and Antonymy (Доповідь).	4	6
15	ЗМ 2. Тема 6. Write a report about classification of phraseological units (Доповідь).	4	6
16	ЗМ 2. Тема 7. Make a report about borrowed elements in the English Language (Доповідь).	4	6
17	ЗМ 2. Тема 8. Write the analysis of the lexicological devices in a newspaper text (Письмова робота).	4	6
Всього		54	76

9. Методи навчання

Словесні: лекція, пояснення, бесіда.

Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), презентація результатів самостійної роботи.

Практичні: виконання вправ із лексикологічного аналізу, складання списку прикладів, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний контроль: усне опитування на початку лекції за матеріалом попередньої лекції, оцінювання усних відповідей під час практичних занять, усних та письмових доповідей, конспектів, індивідуальних завдань.

У ході поточного контролю здобувач може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожну тему.

Підсумковий контроль: усний іспит - відповідь на теоретичні питання, що оцінюється по 20 балів за кожне питання ($20 \times 2 = 40$), та усний лексикографічний аналіз трьох слів, який також оцінюється по 20 балів за аналіз кожного слова ($20 \times 3 = 60$). Сумарна оцінка за підсумковий контроль 100 балів.

Загальна оцінка з навчальної дисципліни по лексикології це середнє арифметичне балів за поточний контроль та підсумковий контроль.

Критерії оцінювання

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми навчальної дисципліни: базові терміни та поняття лексикології, моделі словотворення в англійській мові, основні типи лексичних значень слів, класифікацію фразеологізмів, етимологію англійських слів. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
85–89	B	добре	Здобувач вищої освіти достатньо повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми навчальної дисципліни: базові терміни та поняття лексикології, моделі словотворення в англійській мові, основні типи лексичних значень слів, класифікацію фразеологізмів, етимологію англійських слів. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.

			контролю в цілому.
75–84	C		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми навчальної дисципліни: базові терміни та поняття лексикології, моделі словотворення в англійській мові, основні типи лексичних значень слів, класифікацію фразеологізмів, етимологію англійських слів . Не вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання з кожної теми поточного контролю виконав не в повному обсязі.
70–74	D	задовільно	Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми навчальної дисципліни: базові терміни та поняття лексикології, моделі словотворення в англійській мові, основні типи лексичних значень слів, класифікацію фразеологізмів, етимологію англійських слів . Не вміє вільно і самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, не виконав окремі завдання з кожної теми поточного контролю.
60–69	E		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми навчальної дисципліни: базові терміни та поняття лексикології, моделі словотворення в англійській мові, основні типи лексичних значень слів, класифікацію фразеологізмів, етимологію англійських слів . Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості основних питань програми навчальної дисципліни, виконав лише окремі завдання з кожної теми поточного контролю.
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти не засвоїв більшості тем робочої програми, не вміє викласти зміст більшості основних питань з навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань з кожної теми, поточного контролю в цілому.
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не засвоїв програму навчальної дисципліни, не вміє викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав завдань поточного контролю.

11. Питання для підсумкового контролю

1. What is the object of study in lexicology.
2. What is Word? Speak about its main characteristics.
3. Speak about motivation and its types.
4. Speak about the loss and the acquisition of motivation.
5. What are major and minor word building patterns in the English language?
6. Speak about different types of shortening.
7. What is abbreviation? Speak about its types.
8. What is the reason of shortening in the English language?
9. Speak about different correlations between full words and their shortened counterparts.
10. What is ellipsis?
11. What is conversion?
12. Speak about the historical development of conversion;
13. What is partial conversion?
14. What is substantivation?
15. What is compounding?
16. What is the difference between a compound and a word combination?
17. What is derivation?
18. What is the difference between functional and derivational affixes;
19. Speak about the features of suffixes and prefixes in the English language;
20. Define the term “semi-affix”
21. What is an allomorph?
22. What is lexicalisation?
23. What is grammaticalisation?
24. Give examples of dead affixes.
25. What other word building patterns may accompany derivation?
26. According to which criteria are compounds classified?
27. Define the term ‘bahuvrihi’;
28. Speak about different classes of reduplicative compounds.
29. Speak about change of stress and its historical development in the English language.
30. What is Sound Gradation?
31. Speak about blending and its types.
32. Define the term ‘back formation’, which subtype of back formation is extremely productive?
33. What is sound imitation? What semantic classes of onomatopoeic words can be singled out?
34. Speak about the referential approach to the definition of lexical meaning. Explain the key concepts: referent, concept and sign.
35. What does functional approach imply?
36. Speak about Vinogradov’s classification of lexical meaning.
37. Speak about Amosova’s classification. What types of connotation do you know?

38. What is metaphor? What types of similarity are known to you?
39. Speak about classification of metaphors.
40. What is metonymy? What types of contiguity do you know?
41. Dwell on the classification of metonymies.
42. Analyse your article and find the examples of metaphor and metonymy.
43. What are linguistic causes of change of meaning?
44. What are extra-linguistic causes of change of meaning?
45. Speak about change of nominative meaning and its types.
46. Speak about change of connotative meaning and its types.
47. Analyse your article and find the words which underwent change of meaning.
48. What is the ambiguity of lexical meaning?
49. Speak about homonyms and their classification.
50. What are the sources of homonymy?
51. Speak about polysemy, what are the sources of polysemy?
52. Is polysemy restricted to language or speech?
53. What is the difference between homonymy and polysemy?
54. Analyse 3 polysemantic words and present your analysis.
55. Speak about the Native component of the English word stock (Proto-Indo-European and Germanic layers). What is the feature of Native words?
56. Speak about 3 waves of Latin borrowings, when did they occur?
57. Speak about the borrowing from Old Norse. What are the characteristics of Scandinavian loanwords?
58. Dwell on the Greek loanwords, in which spheres are they used?
59. Speak about the French loanwords in the English language, when were they taken over?
60. Define the terms: Source, Origin, and Target Language.
61. Speak about the stages of assimilation of borrowed words (denizens, aliens, barbarisms).
62. Speak about transliteration, translation loans and semantic loans.
63. What are international words?
64. Define the term Etymological Doublets, give your examples.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль				Підсумковий контроль (іспит)	Загальна оцінка
№ змістових модулів та тем	Бали	№ змістових модулів та тем	Бали		
ЗМ 1		ЗМ 2			
Т 1	100	Т 1	100		
Т 2	100	Т 2	100		
Т 3	100	Т 3	100		
Т 4	100	Т 4	100		
Т 5	100	Т 5	100		
Т 6	100	Т 6	100		
Т 7	100	Т 7	100		
Т 8	100	Т 8	100		
Т 9	100			100	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни “Лексикологія основної іноземної мови”. – Одеса: ОНУ, 2023. 16с.
2. Силабус навчальної дисципліни “Лексикологія основної іноземної мови”

14. Рекомендована література **Основна**

1. Шамаєва Ю.Ю. Лексикологія англійської мови: конспект лекцій (із завданнями). Харків: ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2010. 88 с.
2. Blake B.J. English Vocabulary Today. London: Routledge, 2019. 192 p.
3. Horot Y., Kolyada E. Modern English Lexicology. Ostroh: Publishing house of Ostroh Academy National University, 2015. 328 p.
4. Concise Dictionary of English Etymology. URL: <https://www.oxfordreference.com/>

Додаткова

5. Валуєва Н.М. Порівняльна лексикологія англійської та української мов: конспект лекцій. Кам'янське: ДДТУ, 2023. 103с.
6. Лук'янова Г.В. Лексикологія англійської мови: конспект лекцій. Харків: ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2017. 60с.
7. Lakoff G. Metaphors We Live By. URL: <https://langcenter.kiev.ua>
8. A Dictionary of Abbreviations. / ed. by V.Vance. Oxford: Oxford University Press, 2011. 410 p.
9. Kirkpatrick A. World Englishes. Implications for International Communication and English Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press, 2010. 266 p.

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Concise Dictionary of English Etymology Online. URL: <https://www.oxfordreference.com/>
2. Oxford Dictionaries Online. URL: <http://oxforddictionaries.com/>
3. Cambridge Dictionary Online. URL: <http://dictionary.cambridge.org/>
4. Longman English Dictionary Online. URL: <http://www.ldoceonline.com/>
5. Merriam-Webster online. URL: <http://www.merriamwebster.com/>
6. Time Magazine Corpus of American English. URL: <http://corpus.byu.edu/time/>
7. Wordia. URL: <http://www.wordia.com/>